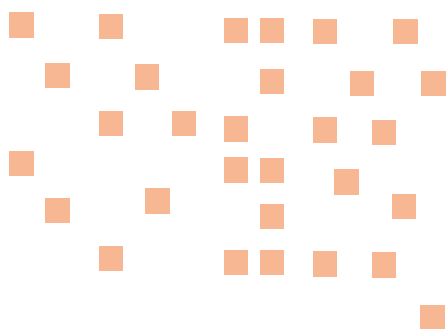

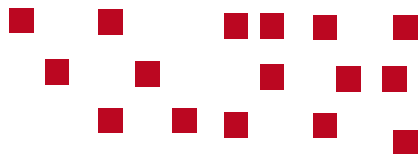
ZIMBABWE

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej w Zimbabwe.**

**DPU-WIKP-424/51/2026
30.01.2026**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Zimbabwe.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

LUDNOŚĆ

Populacja Zimbabwe liczy ponad 17 mln osób (dane z 2024 r.).^[1]

SKŁAD ETNICZNY

Szona (Shona) 82%, Ndebele 14%, biali i Azjaci mniej niż 1%, a inne grupy etniczne i rasowe 3%.^{[2][3]}

SKŁAD RELIGIJNY

Członkowie kościoła apostołskiego 40,3%, zielonoświątkowcy 17%, protestanci 13,8%, katolicy 6,4%, inni chrześcijanie 7,8%, wyznawcy tradycyjnych wierzeń afrykańskich 5%, inni 1,5% (w tym muzułmanie, żydzi, hinduiści), osoby niewierzące 8,3% (szac. na 2022 r.).^[4]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Aktualnie Zimbabwe jest republiką prezydencką.^[5]

Zimbabwe, jako Rodezja (wcześniej Południowa Rodezja), ogłosiło jednostronnie niepodległość od Wielkiej Brytanii w 1965 r. Krok ten nie został jednak uznany oficjalnie przez żadne państwo świata ani przez ONZ i Organizację Jedności Afrykańskiej. Ostatecznie niepodległość Zimbabwe proklamowano w 1980 r. Kraj ten wszedł w skład brytyjskiej Wspólnoty Narodów i pozostawał jej częścią do 2003 r.^[6]

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

²USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Zimbabwe, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107608.html>

³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

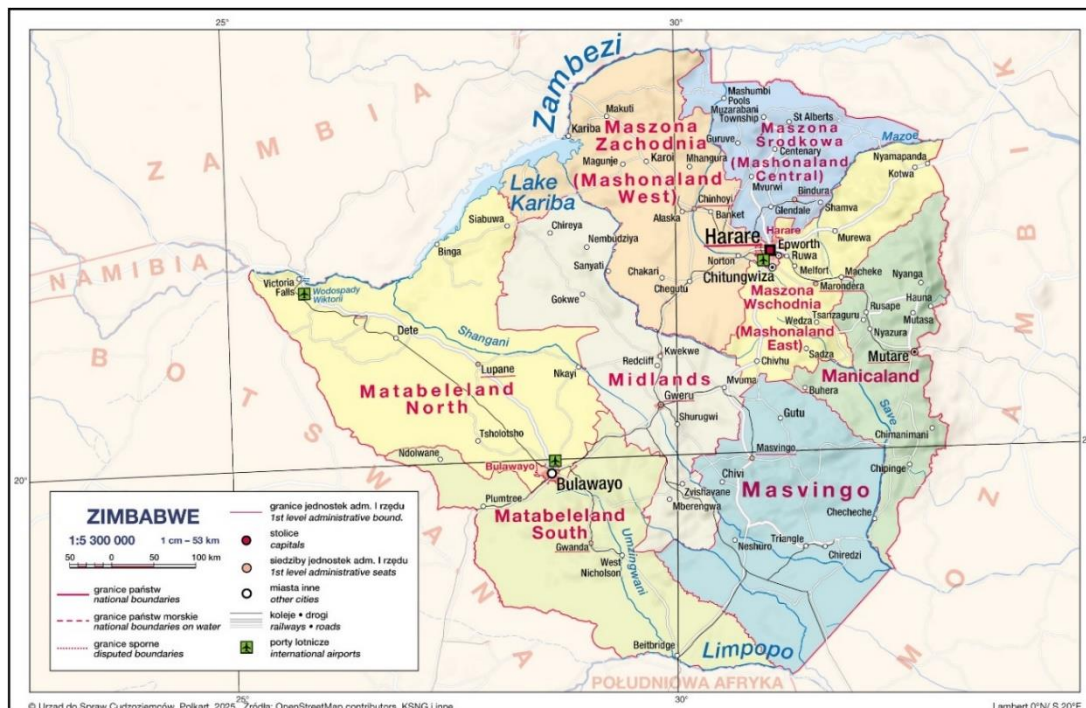
⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Zimbabwe dzieli się na **8 prowincji**: Manicaland, Mashona Centralna, Mashona Wschodnia, Mashona Zachodnia, Masvingo, Matabeleland Północny, Matabeleland Południowy, Midlands oraz **2 miasta o statusie prowincji**: Bulawayo i Harare.^[7]

Mapa. Podział administracyjny Zimbabwe.

STRUKTURA WŁADZY

GŁOWA PAŃSTWA

Według konstytucji z 1980 r., zmodyfikowanej w 2013 r., głową państwa i szefem rządu jest prezydent, wybierany bezpośrednio bezwzględną większością głosów w wyborach powszechnych (w 2 turach w razie potrzeby) na 5-letnią kadencję (bez ograniczeń kadencji).^{[8][9]}

Ostatnie wybory prezydenckie w Zimbabwie odbyły się we wrześniu 2023 r. **Emmerson Dambudzo MNANGAGWA** zdobył w nich 52,6% głosów. Drugie miejsce zajął Nelson Chamisa z 44% głosów.^{[10][11]}

⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

⁹ PAP (Polska Agencja Prasowa), Zimbabwe, 18.07.2019, [https://www.pap.pl/kraje-swiata/zimbabwe.html#:~:text=Zimbabwe%20*%20prezydent%20i%20szef%20rz%C4%85du%20D,Nyikadzino%20CHIWENGA\)%20ZANU%2DPF/%20od%2028%20XII%202017](https://www.pap.pl/kraje-swiata/zimbabwe.html#:~:text=Zimbabwe%20*%20prezydent%20i%20szef%20rz%C4%85du%20D,Nyikadzino%20CHIWENGA)%20ZANU%2DPF/%20od%2028%20XII%202017):

¹⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

¹¹ USDOS (US Department of State), 2022 Country Report on Human Rights Practices: Zimbabwe, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089229.html>

Funkcję wiceprezydenta pełni od 11 września 2023 r. **Constantino CHIWENGA**.^[12]

Kolejne wybory prezydenckie przewidziane są na 2028 r.^[13]

RZĄD I PREMIER

Prezydent Zimbabwe pełni funkcję zarówno głowy państwa, jak i szefa rządu.^[14]

Władzę wykonawczą sprawuje rząd powoływany przez prezydenta. Odpowiada on przed parlamentem.^[15]

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Władza ustawodawcza należy do dwuizbowego parlamentu, który składa się z **Senatu** oraz **Zgromadzenia Narodowego**.^[16]

Senat Zimbabwe liczy 80 senatorów, spośród których 60 wybieranych jest bezpośrednio w okręgach wielomandatowych (po 6 mandatów w każdej z dziesięciu prowincji) w głosowaniu proporcjonalnym. 18 miejsc zarezerwowanych jest dla tradycyjnych wodzów, a 2 pozostałe miejsca dla osób niepełnosprawnych. Kadencja Senatu trwa 5 lat.^{[17][18]}

Zgromadzenie Narodowe składa się z 280 posłów – 210 z nich wybieranych jest bezpośrednio w jednomandatowych okręgach wyborczych zwykłą większością głosów. 60 miejsc zarezerwowanych jest dla kobiet, a 10 dodatkowych dla osób w wieku między 21 a 35 rokiem życia, wybieranych bezpośrednio w ramach systemu proporcjonalnego. Członkowie Zgromadzenia Narodowego pełnią 5-letnią kadencję.^[19]

Ostatnie wybory parlamentarne w Zimbabwe, zarówno do Senatu, jak i Zgromadzenia Narodowego, odbyły się 23 sierpnia 2023 r. W wyborach do Senatu zwyciężyła partia Emmersona Mnangagwy – **Afrykański Narodowy Związek Zimbabwe-Front Patriotyczny** (ang. **Zimbabwe African National Union-Patriotic Front, ZANU-PF**), która zdobyła 33 miejsca. Drugie miejsce przypadło **Koalicji Obywatelskiej na rzecz Zmian** (ang. **Citizens Coalition for Change, CCC**) – 27 miejsc.^[20]

¹² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

¹³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

¹⁴ PAP (Polska Agencja Prasowa), Zimbabwe, 18.07.2019, [https://www.pap.pl/kraje-swiata/zimbabwe.html#:~:text=Zimbabwe%20*%20prezydent%20i%20szef%20rz%C4%85du%20D,Nyikadzino%20CHIWENGA\)%20/ZANU%20DPF/%20od%2028%20XII%202017;](https://www.pap.pl/kraje-swiata/zimbabwe.html#:~:text=Zimbabwe%20*%20prezydent%20i%20szef%20rz%C4%85du%20D,Nyikadzino%20CHIWENGA)%20/ZANU%20DPF/%20od%2028%20XII%202017;)

¹⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

¹⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

¹⁷ IPU Parline, Global data on national parliaments. Zimbabwe – Senate, https://data.ipu.org/node/193/basic-information?chamber_id=13561

¹⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

¹⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

²⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

Partia **ZANU-PF** zwyciężyła również w wyborach do Zgromadzenia Narodowego Zimbabwe, zdobywając 177 mandatów, natomiast drugie miejsce zajęła partia **CCC** z 93 mandatami.^[21]

W dniach 11 listopada 2023 r., 9 grudnia 2023 r., 3 lutego 2024 r. i 27 kwietnia 2024 r. odbyły się wybory uzupełniające w celu obsadzenia wakatów w Zgromadzeniu Narodowym oraz w samorządzie terytorialnym.^[22] Rządząca w Zimbabwe partia ZANU-PF wygrała je, uzyskując ostatecznie większość dwóch trzecich mandatów.^[23]

Kolejne wybory parlamentarne przewidziane są na 2028 r.^[24]

SYSTEM PRAWNY

W Zimbabwe funkcjonuje mieszany system prawny angielskiego prawa precedensowego, rzymsko-holenderskiego prawa cywilnego i lokalnego prawa zwyczajowego.^[25]

KARA ŚMIERCI

Według ostatniego raportu Amnesty International z 2025 r., prawo Zimbabwe nie przewiduje kary śmierci za żadne przestępstwo. W dniu 31 grudnia 2024 r. prezydent Zimbabwe Emmerson Mnangagwa podpisał ustawę znoszącą karę śmierci za przestępstwa pospolite.^{[26][27]} Przed wprowadzeniem tego prawa, w Zimbabwe panował abolicjonizm od 2005 r.^[28]

Nowe przepisy zezwalają na przywrócenie kary śmierci podczas „każdego stanu zagrożenia publicznego przewidzianego w sekcji 113 z Konstytucji”.^[29]

Zgodnie z najnowszym raportem Amnesty International, w 2024 r. w ośrodkach detencyjnych Zimbabwe przebywało co najmniej 48 osób skazanych w latach poprzednich na karę śmierci.^[30]

²¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

²² Wikipedia, 2023–2024 Zimbabwean by-elections, https://en.wikipedia.org/wiki/2023%E2%80%932024_Zimbabwean_by-elections

²³ BBC, Zimbabwe's governing Zanu-PF party wins two-thirds majority, 04.02.2024, <https://www.bbc.com/news/world-africa-68198049>

²⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

²⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

²⁶ Parliamentarians for Global Actions, Zimbabwe and the Death Penalty, <https://www.pgaction.org/ilhr/adp/zwe.html>

²⁷ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>

²⁸ Parliamentarians for Global Actions, Zimbabwe and the Death Penalty, <https://www.pgaction.org/ilhr/adp/zwe.html>

²⁹ Parliamentarians for Global Actions, Zimbabwe and the Death Penalty, <https://www.pgaction.org/ilhr/adp/zwe.html>

³⁰ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w kraju Zimbabwe w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęło łącznie: w 2023 r. 37 osób (członkowie służb bezpieczeństwa, bojownicy i cywile), w 2024 r. – 18, a od początku 2025 r. do października 2025 r. – 6. Większość ofiar (45 z 65) zginęła w wyniku przemocy tłumu.^[31]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Do głównych zadań sił zbrojnych Zimbabwe należy ochrona suwerenności i terytorium kraju oraz zabezpieczanie jego granic. Odgrywają one także znaczącą rolę w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i pozostają aktywne w polityce kraju od czasu wspomaganej przez wojsko transformacji politycznej w 2017 r.^[32]

Siły zbrojne Zimbabwe są częścią sił reagowania Wspólnoty Rozwoju Afryki Południowej (ang. Southern Africa Development Community, SADC) i wysłały żołnierzy na potrzeby rozmieszczenia SADC w Mozambiku. Ponadto współpracują w kwestiach obronnych z Chinami i Rosją.^[33]

Na terenie Zimbabwe aktualnie nie przebywają siły zbrojne innych krajów. Nie odnotowano także działalności żadnych zorganizowanych, nielegalnych ugrupowań zbrojnych.^[34]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Nie znaleziono informacji wskazujących na to, by w Zimbabwe obowiązywało obecnie ustawodawstwo specjalne typu: stan wojenny, operacja specjalna, godzina policyjna itp.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w kraju Zimbabwe, w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęło łącznie: w 2023 r. – 37 osoby cywilne, w 2024 r. – 15, natomiast od początku 2025 r. do października 2025 r. – 6.

³¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Zimbabwe, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

³³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

³⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Zimbabwe, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

W całym okresie od początku 2023 r. do października 2025 r. najbardziej niebezpiecznymi regionami dla ludności cywilnej były prowincje : Midlands, Harare oraz Matabeleland Południowy (patrz tabela poniżej). Większość ofiar (45 z 58) zginęła w wyniku przemocy tłumu.^[35]

Prowincja (admin1)	Liczba zdarzeń	Liczba ofiar
Midlands	13	12
Harare	68	11
Matabeleland South	19	10
Bulawayo	21	6
Mashonaland East	17	4
Mashonaland West	24	4
Manicaland	24	3
Mashonaland Central	12	3
Masvingo	33	3
Matabeleland North	7	2
Suma	238	58

Tabela. Liczba śmiertelnych ofiar cywilnych w poszczególnych jednostkach administracyjnych Zimbabwe w okresie: 01.01.2023-10.10.2025 (tabela przygotowana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED i OpenStreetMap).^[36]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W okresie od początku 2023 r. do końca 2025 r. na terenie Zimbabwe nie odnotowano regularnych działań zbrojnych, które spowodowałyby straty wśród ludności cywilnej.^[37]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W okresie od początku 2023 r. do końca 2025 r. na terenie Zimbabwe nie odnotowano działań partyzanckich, których ofiarami byłaby ludność cywilna.^[38]

³⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, data data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2023 r. do końca 2025 r. w Zimbabwe nie odnotowano działań odwetowych, które spowodowałyby straty wśród ludności cywilnej.^[39]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Aktualnie najpoważniejszy kryzys humanitarny w Zimbabwe wywołany jest przez jedną z najgorszych od 40 lat susz, która została wywołana przez El Niño,^[40] Susza doprowadziła do powszechnej degradacji upraw i niedoboru wody. Ponadprzeciętne temperatury i opady deszczu poniżej średniej, dodatkowo negatywnie wpłynęły na sektor hodowlany, pogłębiając głów. W kwietniu 2024 r. rząd Zimbabwe ogłosił stan wyjątkowy, identyfikując 7,1 mln osób zagrożonych głodem żywnościowego.^[41] Na początku 2025 r. liczba ta wzrosła do 7,6 miliona ludzi (ponad 40% populacji).^[42]

Trudną sytuację związaną z głodem, rosnącym niedożywieniem dzieci i niedoborem wody pogorszył ponowny wybuch epidemii cholery pod koniec 2024 r.^{[43][44]}

Zagrożenia dla zdrowia publicznego, takie jak cholera i ostra wodnista biegunka, stwarzają znaczne ryzyko, szczególnie w przepelnionych obszarach miejskich Zimbabwe, gdzie złe warunki sanitarne i ograniczony dostęp do czystej wody zaostrzają wybuchy epidemii.^[45] Co więcej, według powszechnie dostępnych źródeł informacji, w Zimbabwe brakuje miesięcznie 17 mln dolarów na utrzymanie placówek medycznych.^[46]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W okresie od początku 2023 r. do końca 2025 r. na terenie Zimbabwe nie odnotowano zdarzeń o charakterze terrorystycznym.^[47]

³⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁰ Reliefweb, UNICEF Zimbabwe Humanitarian Situation Report No. 9 (End of Year) - January to December 2024, <https://reliefweb.int/report/zimbabwe/unicef-zimbabwe-humanitarian-situation-report-no-9-end-year-january-december-2024>

⁴¹ Humanitarian Action, Global Humanitarian Overview 2025, Zimbabwe, 04.12.2024, https://humanitarianaction.info/document/global-humanitarian-overview-2025/article/zimbabwe?utm_source=copilot.com

⁴² Reliefweb, UNICEF Zimbabwe Humanitarian Situation Report No. 9 (End of Year) - January to December 2024, <https://reliefweb.int/report/zimbabwe/unicef-zimbabwe-humanitarian-situation-report-no-9-end-year-january-december-2024>

⁴³ Reliefweb, UNICEF Zimbabwe Humanitarian Situation Report No. 9 (End of Year) - January to December 2024, <https://reliefweb.int/report/zimbabwe/unicef-zimbabwe-humanitarian-situation-report-no-9-end-year-january-december-2024>

⁴⁴ DW, Zimbabwe: Cholera outbreak in eight districts, 17.01.2025, <https://www.dw.com/en/zimbabwe-cholera-outbreak-in-at-least-eight-districts/a-71333093>

⁴⁵ Humanitarian Action, Global Humanitarian Overview 2025, Zimbabwe, 04.12.2024, https://humanitarianaction.info/document/global-humanitarian-overview-2025/article/zimbabwe?utm_source=copilot.com

⁴⁶ WP Wiadomości, Afryka pogrąża się w kryzysie. Dramatyczne skutki zamrożenia pomocy USA, 26.03.2025, <https://wiadomosci.wp.pl/dramatyczne-skutki-zamrozenia-pomocy-usa-dla-afryki-7139107174148832a>

⁴⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, Remote/explosive landmine/IED, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

W Zimbabwe zdarzają się pojedyncze przypadki pozaprawnych zabójstw dokonanych zarówno przez podmioty państwowe, jak i niepaństwowe.

Służby bezpieczeństwa. W Zimbabwe zdarzają się incydenty użycia przemocy przez służby państwowe wobec cywilów, głównie podczas interwencji policji, czy wojska. Efektem takich działań bywają także ofiary śmiertelne. Od początku 2023 r. do października 2025 r. w wyniku działań sił bezpieczeństwa Zimbabwe (policji i wojska) zginęło 5 cywilów.^[48]

Przemoc tłumów. Ludność cywilna Zimbabwe jest narażona na lincze. Od początku 2023 r. do października 2025 r. zginęły w ten sposób 45 osób. Były to jednak pojedyncze ofiary.

- W dniu 24 marca 2023 r. w Zengeza (Harare) doszło do samosądu na mężczyźnie, który włamał się do samochodu.
- Dnia 19 stycznia 2024 r. tłum zabił mężczyznę podejrzanego o kradzież telefonu.
- 14 marca 2025 r. w Chipinge (Manicaland) doszło do zabójstwa mężczyzny oskarżonego o kradzież.
- 20 września 2025 r. grupa mężczyzn śmiertelnie pobiła upośledzonego umysłowo mężczyznę, który był podejrzany o kradzież.^[49]

W większości tego typu incydentów ginęła 1 osoba.^[50]

Przemoc na tle politycznym. W Zimbabwe dochodzi również do przemocy na tle politycznym pomiędzy zwolennikami poszczególnych partii. Ich rezultatem są ofiary śmiertelne. Od początku 2023 r. do października 2025 r. w wyniku przemocy ze strony zwolenników CCC i ZANU-PF, w dwóch incydentach, zginęło 8 osób (wszystkie w 2023 r.).^[51]

- 30 lipca 2023 r. nieznani sprawcy podpalili 10 domów w Shurugwi (Midlands). 7 osób zginęło w wyniku tego zdarzenia. Według lokalnej policji ofiarami tego incydentu byli zwolennicy oraz członkowie ZANU-PF.
- Tymczasem w dniu 12 listopada 2023 r. w Harare znalezione zostało ciało aktywisty CCC.^[52]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Konstytucja przewiduje swobodę pokojowych zgromadzeń i zrzeszania się, ale rząd ogranicza te prawa, szczególnie dla opozycji politycznej i krytyków rządowych. Prawo

⁴⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

wymaga od organizatorów powiadomienia policji o zamiarze przeprowadzenia procesji lub publicznej demonstracji z siedmiodniowym wyprzedzeniem. Niezastosowanie się do tego może skutkować zarówno ściganiem karnym, jak i pociągnięciem do odpowiedzialności cywilnej. Prawo zezwalało policji na wydanie zakazu zgromadzenia w oparciu o obawy dotyczące bezpieczeństwa.^[53]

Wiece popierające partię rządzącą są na ogół niezakłócone, podobnie jak zgromadzenia religijne grup postrzeganych jako lojalne wobec partii rządzącej. Tymczasem członkowie opozycji, związki zawodowe, działacze społeczeństwa obywatelskiego, itp. często spotykają się z aresztowaniami, a w niektórych przypadkach z przemocą policji.^[54]

Według danych ACLED, od początku 2023 r. do października 2025 r. w Zimbabwe doszło do 78 protestów (w tym 27 gwałtownych demonstracji oraz protestów z interwencją policji). Nie odnotowano jednak w związku z tym żadnych ofiar wśród ludności cywilnej.^[55]

Dnia 31 marca 2025 r. mieszkańcy Zimbabwe wzięli udział w ogólnokrajowym strajku, który doprowadził do zamknięcia szkół, zatrzymania transportu publicznego i firm w całym kraju – był to pierwszy masowy protest od 2019 r. Akcja ta była odpowiedzią na wezwania do protestów ulicznych przeciwko prezydentowi Mnangagwie, wystosowane przez Blessed Geza, byłego członka rządzącej partii Zanu-PF, który dąży do zastąpienia Mnangagwy oskarżając go o korupcję i złe zarządzanie gospodarką. Jednak większość obywateli zdecydowała się pozostać w domach zamiast wychodzić na ulice, w obliczu wzmożonej obecności policji. Służby bezpieczeństwa Zimbabwe poinformowały o zatrzymaniu 95 protestujących (w tym 9 dziennikarzy).^[56]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

W Zimbabwe nie funkcjonują utrwalone struktury przestępczości zorganizowanej o charakterze mafijnym, porównywalne z tradycyjnymi syndykatami. Istnieją jednak grupy przestępcze posługujące się maczetami, które często pozostają w powiązaniu z wpływowymi politykami zaangażowanymi w działalność karteli złota. Wzrost przemocy z ich udziałem wynika z szeregu czynników, w tym dynamicznego rozwoju górnictwa rzemieślniczego, skutków zmian klimatycznych oraz narastającego bezrobocia.^[57]

Krajobraz przestępczości zorganizowanej charakteryzuje się luźno powiązanymi sieciami przestępczymi, a nie sztywnymi strukturami hierarchicznymi. Sieci te wywierają znaczący wpływ, zwłaszcza w obszarze przemytu złota oraz „prania pieniędzy”. Są one tworzone przez osoby związane ze światem polityki, które wykorzystują swoje kontakty do uzyskiwania państwowych zamówień. Co istotne, w działalność tę zamieszane są osoby powiązane z partią rządzącą, które uzyskują

⁵³ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Zimbabwe, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/zimbabwe>

⁵⁴ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Zimbabwe, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/zimbabwe>

⁵⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Zimbabwe, Atakowani: cywile, Protesty, gwałtowne demonstracje, prtesty z interwencją policji, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁶ Internaitonal IDEA, Zimbabwe - March 2025, https://www.idea.int/democracytracker/report/zimbabwe/march-2025?utm_source=copilot.com

⁵⁷ Global Organized Crime Index, Zimbabwe, <https://ocindex.net/country/zimbabwe>

intratne kontrakty na projekty infrastrukturalne, często porzucane lub realizowane w sposób niepełnowartościowy.^[58]

Podmioty państwowe w Zimbabwe są także mocno zaangażowane w działalność przestępczą, taką jak nielegalny handel tytoniem, złotem, diamentami, dziką przyrodą i narkotykami, a tym samym przyczyniają się do rozwoju przestępczości zorganizowanej.^[59]

Poza tymi działaniami sieci przestępcze angażują się również w inne formy działalności nielegalnej, takie jak handel ludźmi, przemysł towarów, eksploatacja dzikiej fauny oraz napady z bronią w ręku. Erozja zaufania publicznego do instytucji państwowych umożliwiła tym grupom rozwój, pozwalając im wykorzystywać słabe mechanizmy zarządzania i luki regulacyjne.^[60]

Podmioty zagraniczne odgrywają znaczącą rolę w przestępczej gospodarce Zimbabwe, zwłaszcza w sektorach wydobywczym, handlu ludźmi oraz przestępczości finansowej. Diaspora chińska jest wskazywana jako zaangażowana w zjawiska pracy przymusowej, przemytu surowców mineralnych oraz oszukańczych mechanizmów finansowych.^[61]

Analizy wskazują również na szeroką aktywność osób pochodzących ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Kenii oraz różnych regionów Azji Zachodniej w obszarze przemytu złota i „prania pieniędzy”. Istotną rolę odgrywają także aktorzy rosyjscy i białoruscy, zwłaszcza w sektorze wydobywczym, gdzie utrzymują trwałe powiązania biznesowe z elitami politycznymi, co umożliwia im zabezpieczanie dochodowych koncesji na eksploatację surowców.^[62]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Konstytucja i prawo Zimbabwe zapewniają swobodę przemieszczania się wewnątrz kraju, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji.^[63] Ruch w kraju jest ograniczany przez powszechne blokady dróg przez policję, , które utrudniają protesty i wiece opozycji.^[64]

⁵⁸ Global Organized Crime Index, Zimbabwe, <https://ocindex.net/country/zimbabwe>

⁵⁹ Global Organized Crime Index, Zimbabwe, <https://ocindex.net/country/zimbabwe>

⁶⁰ Global Organized Crime Index, Zimbabwe, <https://ocindex.net/country/zimbabwe>

⁶¹ Global Organized Crime Index, Zimbabwe, <https://ocindex.net/country/zimbabwe>

⁶² Global Organized Crime Index, Zimbabwe, <https://ocindex.net/country/zimbabwe>

⁶³ USDOS (US Department of State), Annual report on human rights in 2023, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107608.html>

⁶⁴ Freedom House, Freedom in the World 2023 – Zimbabwe, 2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2105031.html>

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Skala urbanizacji w Zimbabwe jest dość niska i wynosi 32,5%.^[65]

W ostatnim czasie główną siłą napędową wewnętrznych migracji w Zimbabwe były klęski żywiołowe oraz kwestie ekonomiczne. Zagrożenia naturalne, kolejne skąpe pory deszczowe, susze, powodzie poważnie wpływają na źródła utrzymania, powodując przedłużające się wewnętrzne migracje z terenów wiejskich do miast.^{[66][67]}

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

W latach 2017–2022 ponad 60 000 osób zostało przymusowo wysiedlonych ze swoich domów. Głównymi przyczynami eksmisji były względy ekonomiczne oraz polityczne, w tym eksmisja osób niepowiązanych z partią rządzącą.^[68]

Przyczyną przesiedleń w Zimbabwe jest również przemoc polityczna, szczególnie w okresach okołowyborczych, która doprowadza do wysiedlenia cywilów, szczególnie z obszarów miejskich.^[69]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Według danych UNHCR, w 2023 r. 4 268 osób opuściło Zimbabwe i złożyło wnioski o azyl w innych krajach. Odpowiada to około 0,026% ogółu mieszkańców. Najczęściej wybieranymi krajami docelowymi były Republika Południowej Afryki, Stany Zjednoczone i Irlandia.^[70]

W ogólnodostępnych źródłach brak jest informacji o falach uchodźców z Zimbabwe, do których dochodziłoby w chwili obecnej.

PODSUMOWANIE

Zimbabwe jest republiką prezydencką. W kraju nie jest wykonywana kara śmierci.

W kraju tym nie toczy się aktualnie konflikt zbrojny i nie występuje powszechne zagrożenie dla życia ludności cywilnej.

Brak jest również doniesień na temat masowych przesiedleń ludności w Zimbabwe, lub za granicę.

⁶⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>

⁶⁶ Integral Human Development, Country Profile – Zimbabwe, <https://migrants-refugees.va/country-profile/zimbabwe/>

⁶⁷ World Bank Blogs, Magnifying the gains from migration in Zimbabwe, 22.12.2023, <https://blogs.worldbank.org/en/african/magnifying-gains-migration-zimbabwe-afe-1223>

⁶⁸ USDOS (US Department of State), Annual report on human rights in 2023, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107608.html>

⁶⁹ Sabinet, Electoral Violence in Zimbabwe' and its Impact on Social, Political and Economic Stability, 01.04.2023, https://journals.co.za/doi/10.10520/ejc-genbeh_v21_n1_a21

⁷⁰ World Data, Asylum applications and refugees from Zimbabwe, <https://www.worlddata.info/africa/zimbabwe/asylum.php>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Zimbabwe, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>
3. BBC, Zimbabwe's governing Zanu-PF party wins two-thirds majority, 04.02.2024, <https://www.bbc.com/news/world-africa-68198049>
4. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Zimbabwe, 20.01.2026, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/zimbabwe/>
5. DW, Zimbabwe: Cholera outbreak in eight districts, 17.01.2025, <https://www.dw.com/en/zimbabwe-cholera-outbreak-in-at-least-eight-districts/a-71333093>
6. Freedom House, Freedom in the World 2023 – Zimbabwe, 2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2105031.html>
7. Global Organized Crime Index, Zimbabwe, <https://ocindex.net/country/zimbabwe>
8. Humanitarian Action, Global Humanitarian Overview 2025, Zimbabwe, 04.12.2024, https://humanitarianaction.info/document/global-humanitarian-overview-2025/article/zimbabwe?utm_source=copilot.com
9. Integral Human Development, Country Profile – Zimbabwe, <https://migrants-refugees.va/country-profile/zimbabwe/>
10. Internaitonal IDEA, Zimbabwe - March 2025, https://www.idea.int/democracytracker/report/zimbabwe/march-2025?utm_source=copilot.com
11. IPU Parline, Global data on national parliaments. Zimbabwe – Senate, https://data.ipu.org/node/193/basic-information?chamber_id=13561
12. PAP (Polska Agencja Prasowa), Zimbabwe, 18.07.2019, [https://www.pap.pl/kraje-swiata/zimbabwe.html/~:text=Zimbabwe%20*%20prezydent%20i%20szef%20rz%C4%85du%20D,Nyikadzino%20CHIWENGA\)%20/ZANU%2DPF/%20/od%2028%20XII%202017;](https://www.pap.pl/kraje-swiata/zimbabwe.html/~:text=Zimbabwe%20*%20prezydent%20i%20szef%20rz%C4%85du%20D,Nyikadzino%20CHIWENGA)%20/ZANU%2DPF/%20/od%2028%20XII%202017;)
13. Parliamentarians for Global Actions, Zimbabwe and the Death Penalty, <https://www.pgaction.org/ilhr/adp/zwe.html>
14. Reliefweb, UNICEF Zimbabwe Humanitarian Situation Report No. 9 (End of Year) - January to December 2024, <https://reliefweb.int/report/zimbabwe/unicef-zimbabwe-humanitarian-situation-report-no-9-end-year-january-december-2024>
15. Sabinet, Electoral Violence in Zimbabwe' and its Impact on Social, Political and Economic Stability, 01.04.2023, https://journals.co.za/doi/10.10520/ejc-genbeh_v21_n1_a21
16. USDOS (US Department of State), 2022 Country Report on Human Rights Practices: Zimbabwe, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089229.html>

17. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Zimbabwe, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/zimbabwe>
18. USDOS (US Department of State), Annual report on human rights in 2023, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107608.html>
19. Wikipedia, 2023–2024 Zimbabwean by-elections, https://en.wikipedia.org/wiki/2023%E2%80%932024_Zimbabwean_by-elections
20. World Bank Blogs, Magnifying the gains from migration in Zimbabwe, 22.12.2023, <https://blogs.worldbank.org/en/african/magnifying-gains-migration-zimbabwe-afe-1223>
21. World Data, Asylum applications and refugees from Zimbabwe, <https://www.worlddata.info/africa/zimbabwe/asylum.php>
22. WP Wiadomości, Afryka pogrąża się w kryzysie. Dramatyczne skutki zamrożenia pomocy USA, 26.03.2025, <https://wiadomosci.wp.pl/dramatyczne-skutki-zamrozenia-pomocy-usa-dla-afryki-7139107174148832a>